

Розвиток та застосування Повітряних Сил, інших видів Збройних Сил України, удосконалення їх системи управління

УДК 355.45

В.Ю. Богданович¹, І.Ю. Свида¹, А.М. Сиротенко²

¹Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, Київ, Україна

²Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, Київ, Україна

КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗАВДАНЬ СКЛАДОВИМ ІНТЕГРОВАНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЕЕСКАЛАЦІЇ ЗАГРОЗ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ

Запропонований когнітивний підхід до визначення завдань військовим та невійськовим складовим, що залучаються до сумісної нейтралізації загроз воєнного характеру шляхом інтеграції їх можливостей в умовах ресурсних обмежень, що дає змогу адаптуватися до рівня та характеру загроз, і таким чином більш раціонально використовувати наявні у секторі безпеки і оборони держави воєнні і невоєнні (гібридні) інструменти забезпечення її воєнної безпеки.

Ключові слова: загроза, протидія загрозам, когнітивна модель, інтегрований потенціал протидії, воєнна безпека, воєнна небезпека, рівень воєнної небезпеки, нейтралізаційний «зсув», нейтралізаційне завдання.

Вступ

Постановка проблеми. Стаття присвячена проблемі підвищення ефективності функціонування системи забезпечення воєнної безпеки в умовах обмеженості фінансових, матеріальних, людських та інших ресурсів. Однією із вимог до реформування сектора безпеки і оборони України (СБіО) чинними керівними документами з питань національної безпеки держави [1–2] визначено раціональне використання наявних сил та засобів, інтеграція яких дозволяє позбутися дублювання завдань та не економного використання вкрай обмежених ресурсів, що виділяються в Україні для забезпечення її воєнної безпеки. Практична реалізація зазначеної вимоги потребує розробки способів сумісного використання силових та несилових суб'єктів СБіО, що і визначає актуальність даної публікації.

Аналіз остатніх досліджень і публікацій. Основні керівні документи у сфері забезпечення національної та воєнної безпеки орієнтують суб'єкти сектора безпеки і оборони України на першочергове використання несилових структур та невійськових заходів для усунення або нейтралізації загроз воєнного характеру [1–4]. Проте ні в керівних документах, ні в вітчизняній науково-методичній літературі, ні в зарубіжних наукових виданнях з проблематики забезпечення національної та воєнної безпеки, з якими змогли ознайомитися автори, не наводяться методи, методики та практичні рекомендації щодо принципів і порядку комплексування несилових

суб'єктів, визначення їх завдань, потрібних спроможностей та форм застосування.

Метою статті є розробка когнітивного підходу до визначення завдань складовим інтегрованим потенціалом протидії загрозам воєнного характеру щодо нейтралізації виявлених (прогнозованих) загроз в системі забезпечення воєнної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу дослідження

У веденні воєнних конфліктів на початку ХХІ-го століття спостерігається усталена тенденція комплексного використання воєнних і невоєнних (гібридних) інструментів, що принципово змінює характер збройної боротьби. В умовах ресурсних обмежень забезпечення воєнної безпеки України має базуватися на інтеграції спроможностей складових СБіО для своєчасного і ефективного реагування на наявні та потенційні загрози, що, у свою чергу, потребує розробки способів формування інтегрованим потенціалом протидії загрозам, всебічного забезпечення та управління його практичною реалізацією з опорою на використання невійськових методів і засобів, а у разі необхідності, здійснення силових підтримки.

Аналіз доступного методичного апарату такого обґрунтування показує, що в Україні основними методами виступають метод проб та помилок, метод генерації ідей (метод мозкового штурму) та методи експертного оцінювання (прогнозування), які не

дозволяють вирішити проблему, що розглядається, з достатньою для практики точністю.

У попередніх публікаціях авторами запропонований метод управління інтегрованим потенціалом протидії загрозам воєнного характеру [5], який дозволяє обґрунтувати раціональний склад сил і засобів та їх необхідні спроможності для деескалації виявлених (прогнозованих) загроз у межах виділених, як державою, так і недержавними організаціями ресурсів. Проте практичне застосування представленого методу потребує деталізації окремих його етапів та процедур.

Інтегрований потенціал протидії загрозам представляє собою сформований найбільш раціональний склад сил і засобів СБіО та визначені їх необхідні спроможності, реалізацію яких планується здійснити за єдиним замислом для деескалації виявлених (прогнозованих) загроз воєнного характеру у

межах виділених державою та недержавними організаціями ресурсів.

Під управлінням інтегрованим потенціалом протидії загрозам воєнного характеру будемо розуміти ітераційний процес формування найбільш раціонального складу сил і засобів СБіО та визначення їх необхідних спроможностей щодо створення необхідного нейтралізаційного зсуву $\Delta K_{нзп}(T_{пр})$. Процес формування гіпотетичного потрібного нейтралізаційного зсуву по нейтралізації виявленого рівня воєнної небезпеки (загрози) суб'єктами, що відносяться до політичної, економічної, інформаційної та воєнної сфер, з використанням методу Ісікави [6], демонструється рис. 1. Для скорочення викладок щодо позначень на рисунку розглянемо лише інформаційну сферу. Для інших сфер викладки аналогічні, змінюються лише індекси назв сфер.

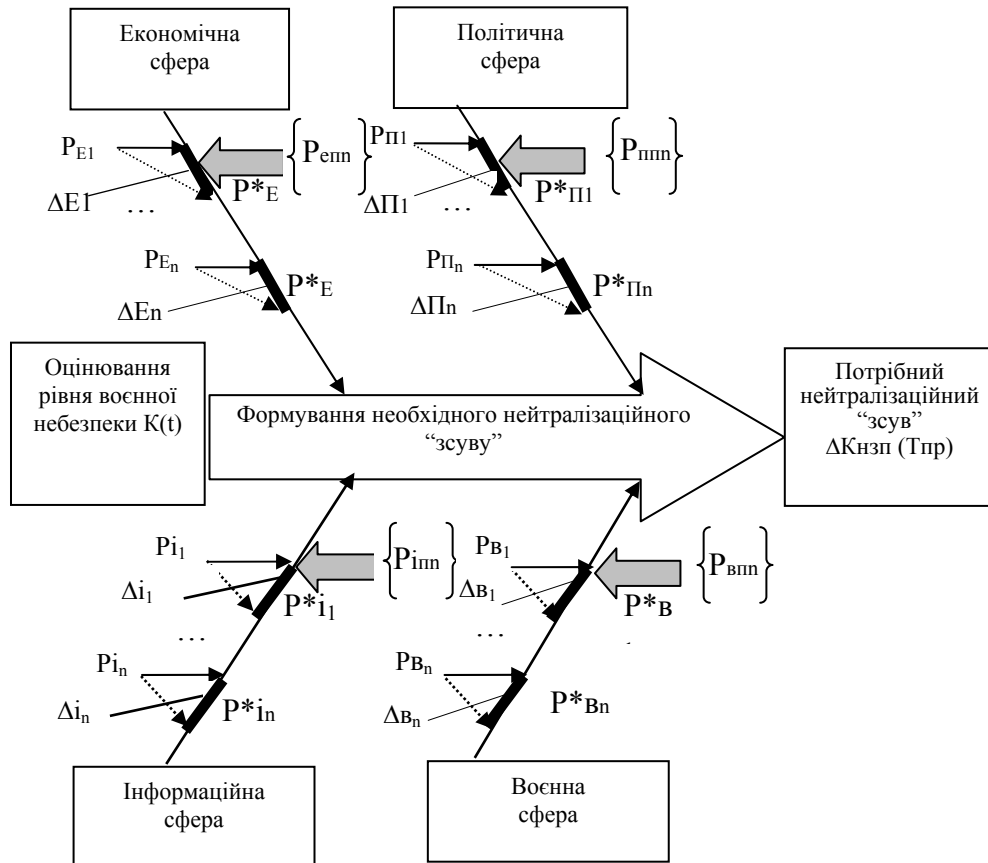

Рис. 1. Приклад формування гіпотетичного потрібного нейтралізаційного зсуву для нейтралізації виявленої загрози воєнного характеру з використанням методу Ісікави

Для інформаційної сфери: $P_{i_1} \dots P_{i_n}$ – показники загрози та їх «вага» в інформаційній сфері; $P^*_{i_1} \dots P^*_{i_n}$ – показники загрози та їх допустима залишкова «вага» після реалізації потрібного рівня нейтралізаційного зсуву;

$\Delta i_1 \dots \Delta i_n$ мінімально допустиме зменшення «ваги» (пріоритетів) показників загрози за шкалою

Саагі [7] після реалізації потрібного рівня нейтралізаційного зсуву;

$\{P_{инн}\}$ – множина завдань суб'єкту інформаційної сфери щодо нейтралізації показників загрози до рівнів $P^*_{i_1} \dots P^*_{i_n}$.

Визначені множини завдань суб'єктам, що утворили інтегрований потенціал протидії, предста-

вляють собою необхідні мінімально допустимі спроможності цих суб'єктів.

Традиційно завдання вважається виконаним, якщо визначено достатню кількість виконавців зі спроможностями, що забезпечили його виконання, задіяні ресурси не перевищили виділених, а втрати не перевищили допустимих.

Оскільки запропонований метод управління інтегрованим потенціалом протидії представляє собою найвищий рівень системного використання суб'єктів СБОУ для нейтралізації загрози в системі забезпечення воєнної безпеки, то цільова функція нейтралізаційного зсуву повинна бути орієнтованою на досягнення синергетичного ефекту, як результату використання складної системи [8].

Для практичної реалізації зазначеної вимоги пропонується відмінний від традиційного *когнітивний* підхід до процесу підготовки та виконання часткових операційних завдань, який базується на теорії та методах експертних систем [9], експертно-значущих проміжних сценаріїв [10], аналізу ієрархій [7] та інших.

Когнітивний підхід передбачає формування восьми експертно-значущих проміжних сценаріїв (ЕЗПС), під якими розуміються вибрані експертами відносно самостійні етапи визначення завдань, рис. 2, без яких розробити операційне завдання не представляється можливим. Коротко опишемо часткові завдання, що вирішуються на кожному із зазначених експертно-значущих проміжних сценаріїв.

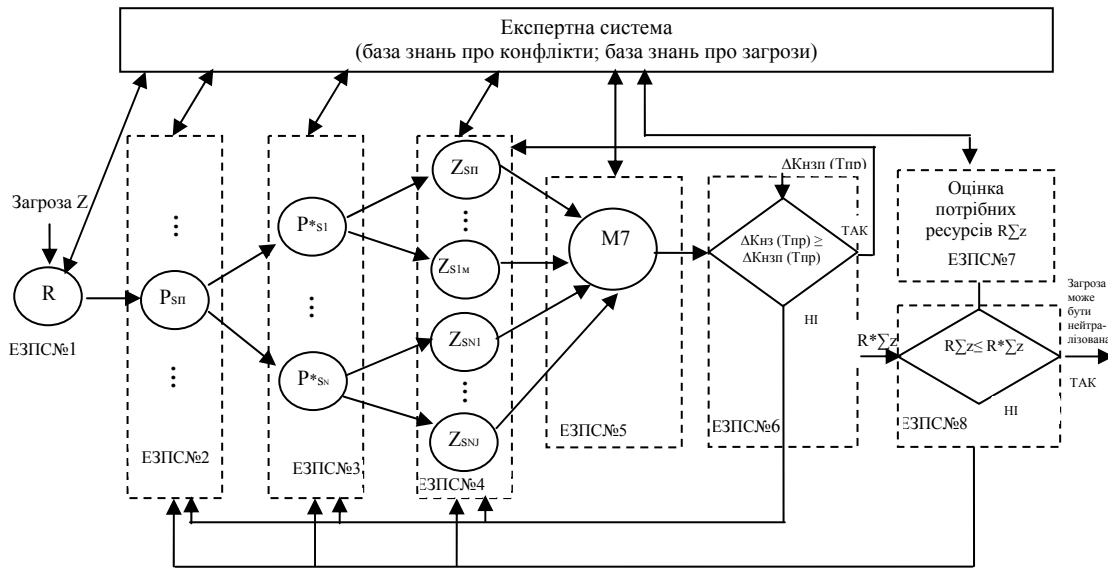

Рис. 2. Послідовність визначення завдань складовим інтегрованим потенціалом деескалації загроз воєнного характеру з використанням методу експертно-значущих проміжних сценаріїв

ЕЗПС №1 – прийняття рішення на нейтралізацію виявленої в ході моніторингу загрози Z, рівень якої перевищив поріг реагування системою забезпечення воєнної безпеки. Поріг реагування має визначатися у правовому просторі держави. Для кожної держави, що розглядається у якості еventуального противника, нормативно визначається своя величина порогу реагування, який заноситься у відповідну базу даних експертної системи.

ЕЗПС №2 – вибір суб'єктів для формування інтегрованим потенціалом протидії. Здійснюється методом мозкового штурму експертами-фахівцями у сфері національної та воєнної безпеки з використанням баз даних відповідної експертної системи (ЕС). На рис. 1 наведений варіант формування інтегрованим потенціалом із чотирьох суб'єктів, які представляють політичну, економічну, інформаційну та воєнну сфери. Рекомендується вибирати ті суб'єкти, які опікуються сферами, у яких найбільш вагомо проявляються ознаки виявленої загрози воєнного

характеру. При цьому можуть використовуватися паспорти загроз [11].

ЕЗПС № 3 – оцінювання потрібного нейтралізаційного зсуву $\Delta K_{нз}(T_{пр})$.

Потрібний нейтралізаційний зсув оцінюється з допомогою комп'ютерної технології M7 [8–9] ітеративним способом шляхом зниження показників «ваги» (пріоритетів) загроз за шкалою Сааті до тих пір, поки не буде досягнуто значення

$\Delta K_{нз}(T_{пр}) = K_{\delta} \Delta K(t_1)$, де K_{δ} – коефіцієнт деескалації (приймає фіксовані значення: при використанні несилових засобів $K_{\delta} = 1,1$; при використанні силових засобів $K_{\delta} = 1,2$ [9]);

$\Delta K_{нз}(t_1) = K(t_1) - K_{пр}$ – зміна рівня воєнної небезпеки як різниця між отриманим поточним рівнем воєнної небезпеки (загрози) $K(t_1)$ на час t_1 та пороговим $K_{пр}$ (визначається у правовому просторі держави);

$(T_{пр} - t_1)$ – часовий відрізок, що відводиться для нейтралізації виявленої в момент часу t_1 загрози. Як

правило, визначається на стратегічному рівні з використанням бази знань ЕС і може складати від декількох місяців до декількох років.

ЕЗПС № 4 – визначення нейтралізаційних завдань для кожного s -го суб'єкта та їх вагових показників $P^*_{s_1} \dots P^*_{s_n}$, у тому числі і рівня силової підтримки, може бути здійснено з використанням удосконаленого методу аналізу ієрархій, експертного оцінювання та комп'ютерної технології М7.

Формування множини таких заходів для кожної s -ї сфери доцільно здійснювати експертами цієї ж сфери методом мозкового штурму. До того ж експерти повинні бути готовими оцінювати потреби у ресурсах для реалізації запропонованих варіантів заходів. Це у повному обсязі відноситься і до воєнної сфери при здійсненні силової підтримки нейтралізації загроз.

ЕЗПС № 5 – оцінювання рівня поточного (прогнозованого) нейтралізаційного зсуву $\Delta K_{нз}(T_{пр})$ [12]. Визначений на ЕЗПС №4 варіант множини завдань (заходів) для кожної сфери (третій рівень трирівневої ієрархічної моделі) вводиться в комп'ютерну технологію М7 і з її допомогою обчислюється поточний (прогнозований) нейтралізаційний зсув $\Delta K_{нз}(T_{пр})$. При цьому може уточнюватися «вага» (пріоритет) кожної сфери, що у подальшому буде враховуватися при перерозподілі ресурсів, якщо у цьому з'явиться необхідність. Підвищення точності прогнозування може бути досягнуто за рахунок використання ЕС, уточнення з її допомогою факторів та умов, що найбільш суттєво будуть впливати на динаміку рівня загрози, що розглядається.

ЕЗПС № 6 – Проводиться перевірка на достатність отриманого поточного (прогнозованого) нейтралізаційного зсуву $\Delta K_{нз}(T_{пр}) \geq \Delta K_{нзп}(T_{пр})$. Якщо умова виконується, то в ЕЗПС №4 фіксуються для кожної s -ї сфери відповідні множини завдань $\{Z_s\}$ та їх «вага» (пріоритети). Якщо зазначена умова не виконується, то з використанням ЕС здійснюється нова ітерація вибору суб'єктів в ЕЗПС №2, або вибирається новий варіант зниження показників «ваги» (пріоритетів) загроз за шкалою Сааті в ЕЗПС №3, або формується новий варіант множини нейтралізаційних завдань в ЕЗПС №4 (див. рис. 2).

ЕЗПС № 7 – враховуючи накопичений досвід та відповідний методичний матеріал, який занесений

у відповідну базу знань ЕС, проводиться оцінка потрібних ресурсів $R_{\Sigma Z}$ для виконання зафіксованого в ЕЗПС № 4 варіанту множини завдань усіма суб'єктами щодо нейтралізації виявленої загрози Z .

ЕЗПС № 8 – Проводиться перевірка оцінених в ЕЗПС №7 потрібних ресурсів $R_{\Sigma Z}$ на відповідність виділеним $R^*_{\Sigma Z}$.

Якщо умова $R_{\Sigma Z} \leq R^*_{\Sigma Z}$ не виконується, то здійснюється нова ітерація в ЕЗПС №4, або в ЕЗПС №3, або в ЕЗПС №2 (див. рис. 2).

Якщо умова $R_{\Sigma Z} \leq R^*_{\Sigma Z}$ виконується, то особі, що приймає рішення, надається для затвердження проект управлінського рішення щодо нейтралізації виявленої загрози визначеним складом суб'єктів з обґрунтованими завданнями кожному суб'єкту.

Звісно, що практична реалізація описаних експертно-значущих сценаріїв потребує специфічного управління у секторі безпеки і оборони, відповідного інформаційно-аналітичного та ресурсного забезпечення, що виходить за межі даної публікації.

На думку авторів, для реалізації запропонованого способу доцільно використати інформаційні ресурси, технології та аналітиків (експертів) Головного ситуаційного центру управління [2].

Висновки й перспективи подальших досліджень

Розроблений когнітивний підхід до визначення завдань військовим та невійськовим складовим, що залучаються до сумісної нейтралізації загроз воєнного характеру шляхом інтеграції їх можливостей в умовах ресурсних обмежень, дає змогу адаптуватися до рівня та характеру загроз, і таким чином більш раціонально використовувати наявні у держави воєнні і невоєнні (гібридні) інструменти забезпечення її воєнної безпеки.

У наступних публікаціях планується розглянути когнітивну модель та когнітивну карту адаптації до рівня та характеру загроз, а також оцінити можливість впровадження системи підтримки прийняття рішень для автоматизації формування оперативних завдань складовим інтегрованого потенціалу в інтересах гарантованої деескалації виявлених загроз як воєнного, так і гібридного характеру.

Список літератури

1. Закон України «Про основи національної безпеки України» // Урядовий кур'єр. – 2003, 30 липня. – С. 1-5.
2. Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України [Текст] // Указ Президента України від 14 березня 2016 року №92/2016.
3. Стратегія національної безпеки України [Текст] // Указ Президента України від 26.05.2015 року № 287.
4. Воєнна доктрина України [Текст] // Указ Президента України від 24 вересня 2015 року № 555.
5. Богданович В.Ю. Метод управління інтегрованим потенціалом протидії загрозам воєнного характеру для забезпечення визначеного рівня воєнної безпеки держави / В.Ю. Богданович, Г.П. Воробійов, А.Ф. Савостьянов / Свідectво про реєстрацію авторського права на твір №69125 від 13.12.2016.

6. Метод «Діаграма Ісікави». [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.inventech.ru/pub/methods/metod-0019/>.
7. Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем: пер. с англ. / Т. Саати, К. Кернс. – М.: Радио и связь, 1991. – 224 с.
8. Советов Б.Я. Моделирование систем: учеб. для вузов / Б.Я. Советов, С.А. Яковлев. – М.: Высшая школа, 2001. – 343 с.
9. Экспертные системы: Структура и классификация. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.prorobot.ru/nauka/expert-systems-structure-and-classification.php>.
10. Богданович В.Ю. Теоретико-методологічні основи забезпечення національної безпеки України: монографія у 7 т. – Т.1. Теоретичні основи, методи й технології забезпечення національної безпеки України / В.Ю. Богданович, І.Ю. Свида, Є.Д. Скулиш; за заг. ред. Є.Д. Скулиша. – К.:Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2012. – 548 с.
11. Богданович В.Ю., Свида І.Ю., Скулиш Є.Д. Теоретико-методологічні основи забезпечення національної безпеки України: монографія у 7 т. – Т.4. Воєнна безпека держави та шляхи її забезпечення / В.Ю. Богданович, І.Ю. Свида, Є.Д. Скулиш; за заг. ред. Є.Д. Скулиша. – К.: Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2012. – 464 с.
12. Богданович В.Ю. Методичний підхід до визначення необхідних спроможностей складових інтегрованого потенціалу протидії загрозам на виконавчому рівні / В.Ю. Богданович, А.М. Прима // Наука і техніка Повітряних сил ЗС України. – 2017. – №2 (27). – С. 162-166.

References

1. Law of Ukraine (2003), “Pro osnovy national’noy bezopnosti Ukrainy” [About the foundations National Security of Ukraine], *Uriadovyi kurier*, 30 lyupnia, pp. 1-5.
2. Low of President of Ukraine (2016), “Kontseptsyya rozvytku sektora bezpeky i oborony Ukrainy” [The concept of development the security and defense sector of Ukraine], No. 92.
3. Low of President of Ukraine (2015), “Stratehiyya natsyonl’noy bebezpeky Ukrayny” [National Security Strategy of Ukraine], No. 287.
4. Low of President of Ukraine (2015), “Voennay Doktryna Ukrainy” [Military Doctrine of Ukraine], No. 555.
5. Bohdanovych, V.Y., Vorobiov, H.P. and Savostyanov, A.F. (2016), “Metod upravlinnya integrovany’m potencialom proty’diyi zagrozam voennogo charakteru dlya zabezpechennya vy’znamenogo rivnya voennoyi bezpeky derzhavy” [The method of managing the integrated potential of combating military threats for providing state’s military security], Ukraine, No. 69125.
6. Isikawa, K. (1952), “Metod “Diograma Isikawy” [The method of “Isikawa diagram”], <http://www.inventech.ru/pub/methods/metod-0019/>.
7. Saaty, T. and Kerns, K. (1991), “Analiticheskoe planirovanie. Organizaciya system” [Analytical planning. Systems organization], Radio i svjaz', Moscow, 224 p.
8. Sovetov, B. and Yakovlev, S. (2001), “Modelyrovanye system: ucheb. dlia vuzov” [Modeling systems: Textbook for high schools], Visshaia shkola, Moscow, 343 p.
9. *Expert systems: The structure and classification*, <http://www.prorobot.ru/nauka/expert-systems-structure-and-classification.php>.
10. Bohdanovych, V.Y., Svyda, I.Y. and Skulysh, Y.D. (2012), “Teoretykometodolohichni osnovy zabezpechennia natsion-alnoi bezpeky Ukrainy: monographiia T.1.”, [Theoretical and methodological foundations of national security of Ukraine], Naukove vydannay viddil NA SB Ukrainy, Kyiv, 548 p.
11. Bohdanovych, V.Y., Svyda, I.Y. and Skulysh, Y.D. (2012), “Teoretykometodolohichni osnovy zabezpechennia natsion-alnoi bezpeky Ukrainy: monographiia T.4.”, [Theoretical and methodological foundations of national security of Ukraine], Naukove vydannay viddil NA SB Ukrainy, Kyiv, 464 p.
12. Bohdanovych, V.Y. and Prima, A.M. (2017), “The technical approach to define necessary capabilities of integrated potential components for the threats deescalation on the executive level” [Metodychnyy pidhid do vyznachennya neobhidnih spro-mozhnostey skladovyh integrovanogo potentsialu protidii zagrozam na vikonavchomu rivni], *Science and Technology of Air Forces of Ukraine*, No. 2 (27), pp.162-166.

Надійшла до редколегії 3.07.2017
Схвалена до друку 2.11.2017

Відомості про авторів:

Богданович Володимир Юрійович
доктор технічних наук професор
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0481-9454>
e-mail: bogdnr11@gmail.com

Information about the authors:

Bohdanovych Vladimir
Doctor of Technical Sciences Professor
of Central Research Institute
of the Armed Forces of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-0481-9454> e-
mail: bogdnr11@gmail.com

Свида Іван Юрійович

доктор військових наук старший науковий співробітник
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України,
Київ, Україна
e-mail: info-cvni@ukr.net

Svyda Ivan

Doctor of Military Sciences, Senior Research
of Central Research Institute
of the Armed Forces of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
e-mail: info-cvni@ukr.net

Сиротенко Анатолій Миколайович

кандидат технічних наук
Начальник Національного університету
оборони України
імені Івана Черняхівського,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0266-5706>
e-mail: info@nuou.org.ua

Sirotenko Anatoliy

Candidate of Technical Sciences
Chif of Ivan Chernyakhovsky National Defense University
of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0266-5706>
e-mail: info@nuou.org.ua

КОГНИТИВНЫЙ ПОДХОД К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ЗАДАЧ СОСТАВЛЯЮЩИМ ИНТЕГРИРОВАННОГО ПОТЕНЦИАЛА ДЕЭСКАЛАЦИИ УГРОЗ ВОЕННОГО ХАРАКТЕРА В СИСТЕМЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВОЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

В.Ю. Богданович, И.Ю. Свида, А.Н. Сиротенко

Предложен когнитивный подход к определению задач военным и невоенным составляющим, привлекаемым к совместной нейтрализации угроз военного характера путем интеграции их возможностей в условиях ресурсных ограничений, что дает возможность адаптироваться к уровню и характеру угроз, и таким образом более рационально использовать имеющиеся у государства военные и невоенные (гибридные) инструменты обеспечения его военной безопасности.

Ключевые слова: угроза, противодействие угрозам, интегрированный потенциал противодействия, военная безопасность, военная опасность, уровень военной опасности, нейтрализационный «сдвиг», нейтрализационная задача.

THE COGNITIVE APPROACH TO DEFINING OF TASKS BY INTEGRATED POTENTIAL COMPONENT FOR THE DEESCALATION OF MILITARY THREATS IN THE SYSTEM OF MILITARY SECURITY

V. Bohdanovych, I. Svyda, A. Sirotenko

In the military conflicts at the beginning of the 21st century, there is an established tendency for the integrated use of military (force) and non-military (non-force, hybrid) instruments, which fundamentally changes the nature of confrontation between the conflicting parties. Thus, one of the peculiarities of the armed conflict in the East of Ukraine is that it can't be settled without forceful methods and requires significant resources and involvement of non-military actors in the security and defense sector.

The provision of Ukraine's military security in the context of resource constraints is proposed to implement by integrating the capabilities of the security and defense sector components in order to timely and effectively respond to existing and potential threats, which in turn requires the elaboration of ways to create an integrated capacity for countering threats, comprehensive provision and management of its practical implementation with support on use non-military methods and means, and if necessary, to carry out force support.

The most difficult task today is to justify the necessary military and non-military (hybrid) forces and determine their tasks for the guaranteed within the allocated resources to detect the threat of a military character.

The proposed cognitive approach for defining the tasks of the military and non-military components of the security and defense sector, which are involved in the joint neutralization of the threats of a war character by integrating their capabilities under conditions of resource constraints under the unified control, allows to adapt to the level and nature of threats, and thus more rational use military and non-military (hybrid) instruments for ensuring its military security are available in the state security and defense sector. The proposed approach represents the highest level of systematic use of mentioned tools to neutralize threats in the military security system to an acceptable level through the achievement of a synergistic effect. The cognitive approach provides the most rational definition and implementation of partial neutralization tasks by entities within the allocated resources based on the theory and methods of expert systems, expert-valued intermediate scenarios and improvement of the method of analysis of hierarchies in accordance with the selected eight expert-significant scenarios, as for relatively independent successive stages the formation of neutralizing tasks in the components of the security and defense sector, such a way forming an integrated potential for de-escalation of threats to preset level.

Keywords: threat, counteraction to threats, cognitive approach, integrated potential of counteraction, military security, military danger, level of military danger, neutralization "shift", neutralization task.